

RAN-2501001204020004 / 2501000104033042
Second Year B. A. (Sem. - IV) Examination April - 2026
Sanskrit Paper - 09 (काव्यशास्त्रम्) Major (NCF - NEP)
धनञ्जय कृत-दशरूपकम्, मम्मटकृत - काव्यप्रकाशम्
Time: 2 Hours]
[Total Marks: 50

सूचना : / Instructions (1) उपरोक्त दशविव विगतो उत्तरवली पर अवश्य लभवी. Fill up strictly the above details on your answer book.	Seat No.: Student's Signature
---	---

प्र. 1. टूंकमां जवाब आपो (गमे ते पांच)
10
Q. 1. Answer briefly: (any five)

1. धनंजयना पिता अने भाईनुं नाम जणावो.
1. Give the name of Father and Brother of Dhananjaya.
2. नाट्यवेदमां पार्वतीअे कया नृत्यनुं प्रदान कर्तुं?
2. Which dance was Provided by Parvati in Natyaveda?
3. नृत्य अेटले शुं?
3. What is 'नृत्य'?
4. 'आकाशभाषित' कोने कहेवाय?
4. Who is called 'आकाशभाषित' ?
5. 'प्रतिवस्तूपमा' अवंकारनुं लक्षण आपो.
5. Write the characteristics of 'प्रतिवस्तूपमा'. अलङ्कार: ?
6. 'शिखरिणी' छंदनुं गण अंधारण अने अक्षर संख्या जणावो.
6. Write the Structure of 'शिखरिणीछन्दः' and number of Letters.
7. 'म भ न त त गा गा' कया छंदनुं गण अंधारण छे?
7. 'म भ न त त गा गा' is a Structure of which metere ?

प्र. 2. आचार्य धनंजये दशविव नाट्यकथा वस्तुना प्रकारो उदाहरण साथे चर्चो.
13
Q. 2. Discuss with examples the types of drama plots mentioned by Acharya Dhananjaya.
अथवा / OR
प्र. 2. नीचेना प्रश्नोनां जवाब आपो.
Q. 2. Answer the following question.
अ. अवंकार लक्षण तथा उदाहरण सहित समझवो.
04
A. Explain the Alankara giving characteristics and example.
(1) निदर्शना

- બ. સામ્યભેદ ચર્ચો. 05
B. Compare and Contrast of the following.
 1. વ્યાજસ્તુતિ-વ્યાજોક્તિ
- ક. અલંકાર ઓળખી સમજાવો. 04
C. Identify and explain the metaphor.
 1. ક્ષીણઃ ક્ષીણોઽપિ શશી ભૂયોઽભિવર્ધતે સત્યમ્।
 વિરમ પ્રસીદ સુન્દરિ યૌવનમનિવર્તિ યાતં તુ।।
- પ્ર. 3. ધનંજયના મતાનુસાર 'અર્થોપક્ષેપકાઃ' વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. 13
Q. 3. Write a detail note on the 'અર્થોપક્ષેપકાઃ' according to Dhananjaya.
અથવા / OR
- પ્ર. 3. આચાર્ય ધનંજયનો પરિચય આપી, રૂપક અને તેના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 13
Q. 3. Introduce Acharya Dhananjaya, discuss metaphor and its types.
- પ્ર. 4. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 14
Q. 4. Write notes. (any two)
- અ. અર્થપ્રકૃતિઓ
 A. અર્થપ્રકૃતિઃ
- બ. નાટ્યોક્તિઓ
 B. નાટ્યોક્તિઃ
- ક. કારિકા સમજાવો
 C. Explain 'કારિકા'
1. મધુરોદ્ભવભેદેન તદ્વદ્યં દ્વિવિધં પુનઃ।
 લાસ્યતાણ્ડવરૂપેણ નાટકાદ્યુપકારકમ્।।
2. એકાનેકકૃતઃ શુદ્ધઃ સંઙ્કીર્ણો નીચમધ્યમૈઃ।
 તદ્વદેવાનુદાત્તોક્ત્યા નીચપાત્રપ્રયોજિતઃ।।
- ડ. છંદ બંધારણ તથા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 D. Explain the Verse Structure with examples.
1. શાર્દૂલવિક્રીડીત
 1. હરિણી